

Patak Márta

VIGASZ

- Na, ez se jön ide vissza többet!, állt meg néhány méterrel a mentőautó nyitott ajtaja előtt az éjszakás nővér, aki korán jött, valaki felhozta a hegyre, nem kellett busszal jönnie, és most ott téblábolt közöttünk utcai ruhában, miközben Varga nénit meg a csomagját készítették elő az induláshoz. Köntös, hálóing nem is kellett, Varga néni eleve hálóingben meg papucsban volt, cipővel se bíbelődtek, éppen csak harisnyát húztak a lábára, nehogy véletlenül felfázzon a hűvös tavaszi estében. Törölköző, három váltás fehérnemű, a rend kedvéért fogkefe, fogkrém, aztán szappan, vécépapír, előbb a szekrényből az ágy sarkára, aztán a kék paszpólos, átlátszó műanyag neszesszerbe, a fésű, a hajcsat, meg a kézfinomító krém mellé. Mintha otthonról indulna, olyan gondosan összecsomagolták Varga néni holmiját, a két piros egyenruhás mentős közül a fiatalabbik lóbálta menet közben a füles nejlonszatyrot, amibe minden belefért. Karonfogva kísérték a kollégájával a mentőautóhoz a viaszsárga Varga nénit, közben lesütött szemmel a földet nézték, vigyázva, kiszámítottan egyszerre léptek, világított a nadrágjukon az ezüst csík, megcsillant rajta a kandeláber fénye, ahogy elmentek alatta.

Nem szóltam semmit az éjszakás nővér iménti megjegyzésére, elengedtem a fülem mellett, pedig akkorát ugrott a szívem, mintha valaki hirtelen rám ijesztett volna, aztán a szemem előtt zajló jelenet mögött, valahol messzebb, a meghatározhatatlan térben lebegve megjelent előttem Varga néni, amint felül az ágyában, integet felém áttetsző bőrű, hústalan kezével, hogy menjek oda, és én bátortalanul ugyan, de közelebb léptem hozzá.

Új vagyok az otthonban, nem ismerem a rendet, nem tudom még alkalmazni a szabályt, hogy lehetőség szerint nem kerülünk túlságosan szoros viszonyba az öregekkel. Kedvesen, mégis távolságtartóan bánunk velük, nem engedjük, hogy érzelmi kötődés befolyásoljon bennünket, csupán mert valamelyik rokonszenvesebb a többinél. Mindenkit egyforma bánásmód illet meg, nem kivételezünk senkivel. Én akkor még ezt sem tudtam, első naposként odamentem Varga nénihez, és

ugyanolyan természetes mozdulattal ültem le az ágya szélére, mintha a nagymamám betegágyára ülnék, el is felejtettem, hogy munkában vagyok.

Erre gondoltam, miközben Varga néni világosbarna harisnyás lábát néztem, ahogy bizonytalan léptekkel tipeg előttem barna posztópapucsában a két mentős között, kontyba fogott gyér hajával, melyben időről időre meg kellett igazítani a vastag hajtút, mert folyton kicsúszkál belőle, láttam magam előtt a tekintetét, ahogy akkor nézett rám, amikor először odaültem az ágya szélére. Nyugodtan üljön csak ide, angyalom!, mondta, és erőlködve próbált felülni az ágyban, bal kezével nyúlt volna a paplanért, hogy maga alá túrje, hogy helyet hagyjon nekem. Láttam a hályog miatt fakónak tetsző barna szemét, mellyel sírni és nevetni is tudott, hirtelen váltással, ahogy az öregek, mikor a legváratlanabb pillanatban érzékenyülnek, aztán mintha mi sem történt volna, folytatják mosolyogva, miközben zsebkendőjükkel még törölgetik a könnyeiket, mint Varga néni, amint a fiáról kezdett el beszélni, elhomályosodott a szeme, de rögtön fel is itatta a könnyeit világosbarna férfizsebkendőjével.

Különös, megmagyarázhatatlan nyugtalanság fogott el, miközben tekintetemmel végig követtem, ahogy a két mentős besegíti a mentőautóba Varga nénit, és mintha valahonnan messziről szólna, fél füllel hallottam kolléganóm fojtott hangú, kurtaszavas válaszát az éjszakai nővér iménti megjegyzésére, Hát nem!, ennyit mondott. Akkor még nem sejtettem, milyen lesz majd, amikor majd be kell mennem a szobájába, hogy kipakoljam a szekrényből a holmiját. Néztem hátulról, amint mozdul a lába, de nem tudja olyan magasra emelni, hogy magától felléphessen, de a két mentős már nyúl is a hóna alá, és mint a pillékönnyű súlyt, szinte a fejük fölött átemelik, aztán föllépnek mellé, és ráfektetik a hordágyra.

Akkor láttam utoljára Varga néni arcát. Mintha rám pillantana, homályos, barna szembogarán megcsillan a kinti lámpa fénye, mintha a szája is mozogna, talán mondana is valamit, de nem tud, mert már minden erejét összeszedve azon kell igyekeznie, hogy úgy helyezkedjen a hordágyon, hogy minél kevésbé fájjon neki a hanyattfekvés. A két mentős nem szól, se hozzá, se egymáshoz, ki tudja, mi jár a fejükben, miközben a számtalanszor elismételt rutinmozdulattal rácsatolják a biztonsági övet a hordágyon fekvő Varga néniire, aztán hátra se néznek,

úgy lépnek le az autó mögé. Még mielőtt csuknák be az ajtót, én lábujjhegyre állok, kiolvasnám Varga néni szeméből, hogy mit mond még búcsúzóul, mit tesz hozzá ahhoz a néhány mondathoz, amellyel reggel fogadott, amikor bementem hozzá a szobába, hogy megmosdassam, tisztába tegyem, megetessem, és megtegyem vele azt a néhány lépést a folyosón. Nem vagyok jól, angyalom!, ennyit mondott, szürkére fakult arcán rándult egyet a *musculus depressor labii inferioris*, az alsó ajkat lefelé húzó izom, aztán összehéberelte a szemét, és megrázta volna kontyos fejét, de a párna nem engedte, félbemaradt a mozdulat, úgyhogy nem is próbálkozott tovább, hanem behunyta a szemét, és halkán felsóhajtott, mintha még a levegővétellel is spórolna, a szemét se nyitotta ki, meg se szólalt, pedig végig beszélni szokott, mikor mosdatom, tisztába teszem, elég volt egy jelentéktelennek tűnő kérdés a múltjáról, máris mesélte az életét, és nekem nem volt szívem félbeszakítani, rászólni, hogy Kikapunk, ha bejön a főnövér!

Akkor is ugrott egyet a szívem, amikor reggel, alig egy órával utána, hogy bent voltam nála, szóltak, hogy pakoljam össze a holmiját, mert kórházba viszik, mindjárt jön érte a mentő. Pedig nem ritkaság, mióta itt vagyok, szinte naponta előfordul, kit kezelésre visznek, kit sürgősséggel infúzióra, de valahogy nem gondoltam, hogy egyszer Varga nénnel is megtörténhet. Reggelente szinte kivirult ott mellettem, ahogy mesélt, miközben mosdattam, tisztába tettem, felöltöztettem, nem panaszkodott, Jaj, angyalom!, Csak a lábam, a lábam ne lenne ennyire gyenge!, ennyit jegyzett meg időnként, de nem jajgatott folyton, mint a legtöbb öreg, hogy miért ennyire nyomorult, hogy pelenkázni kelljen.

Behunyt szemmel feküdt, mikor reggel bementem hozzá. Az ágyához lépve nem is tudtam eldönteni, hogy alszik-e, vagy az erős fájdalom miatt hunyja be a szemét. Ki se nyitotta, csak amikor már nyúltam a paplanjához, hogy félrehaajtsam, akkor mondta alig hallhatóan, elvékonyodott hangon, Nem vagyok jól, angyalom!, de nem folytatta, többet egy szót se szólt, nem is sóhajtott, nekem meg elfutotta a könny a szememet, ahogy hozzáértem petyhüdt bőrű, hústalan testéhez, miközben feküdt ott előttem csukott szemmel, anyaszült meztelenül, mert levetkőztettem, azt az utasítást kaptam a főnövértől, hogy mosdassam át rendesen, és adjak rá tiszta fehérneműt.

Szinte nem is láttam, vakon tapintottam ki öreg tagjait, úgy adtam rá a tiszta hálóingét, és miközben bütykös ujjú lábára húztam fel a

harisnyát, nem bírtam tovább, nyeltem a könnyeimet, és csak reménykedtem, hogy nem kell megszólalnom. Miután felöltöztettem, mindent összekapoltam a szekrénynél, végül elővettem a ridiküljét. Még akkor is küszködtem a sírással, idegenül csengett a hangom, ahogy megkérdeztem, benne van-e minden, az iratai, amiket vinnie kell, pedig pontosan tudtam, mégis megkérdeztem, talán hogy halljam a hangját, hogy abból lemérhessem, mire számíthatok, tényleg ennyire rosszul van-e, vagy csak átmeneti gyengeség, kicsit feljavítják a kórházban, közben kitavasodik, kimegyünk a levegőre, és erőre kap. Ki se nyitotta a szemét, úgy jelzett, hogy benne vannak, én álltam a szekrény előtt, kezemben azzal a fekete műbőr táskával, szinte teljesen újnak látszott, olyan keveset használta, legfeljebb misére járhatott vele vasárnapon az utolsó időben, mielőtt bekerült hozzánk. Nem tudom, miért, talán inkább hogy történjen valami, teljen az idő, amíg a mentősök megérkeznek, kinyitottam a táskát, hogy ellenőrizzem, tényleg ott van-e minden, nehogy a végén kiderüljön, hogy mégis hiányzik valami.

Nem kellett sokat kutatnom, ott volt mindjárt a belső rekesz felső zsebében, gondosan egybegumizva a három okmány, amit általában kérnek az embertől, ha hivatalos helyen jár, személyi igazolvány, lakcímkártya, tb-kártya. Kivettem, és odamentem vele az ágyhoz, letettem a kis kártyaköteget az éjjeliszekrényre, és halkán, alig hallhatóan csak annyit mondtam Varga néninek, hogy kimegyek, megnézem, itt van-e már a mentő, aztán visszajövök, mert majd kikísérem.

Nem tudom, mit sirattam, talán saját tehetetlenségemet, ezt az egész nyomorult életet, de elmentem egész hátra, az épület mögé, ahonnan már nem is láthattam volna, ha jön a mentő, különben tudtam is, hogy korai lenne még, ilyen gyorsan nem érhet ide, jó húsz perc akkor is kell neki, ha a hívás után rögtön elindul, most pedig még egy negyedóra se telhetett el azóta, hogy a főnővér felküldött, hogy mosdassam meg, öltöztessen fel, és készítsem össze Varga néni holmiját a kórházra. Még akkor is sírtam, amikor láttam, hogy kanyarodik be a mentő a teherportánál.

Ez az egész végigszaladt bennem így, elejétől a végéig, miközben letaglózva álltam az épület ajtajában, néztem a két mentőst, amint rácsukja Varga nénire a mentőautó ajtaját, és ott kopogtak fejemben az éjszakás váltótársam szavai, akár a kíméletlenül súlyos, ámde

megalapozott bírói ítélet, Na, ez se jön már ide vissza többet!, pedig még nem is láttam magamat, amint másnap majd ott állok Varga néni üres ágya előtt, lehúszom az ágyneműt, először a kopottas paplanhuzatot, aztán a párnát, majd kiveszem a lepedőt, és végül a gumilepedőt. Nem láttam még magam, amint a jól begyakorolt mozdulatokban keresek kapaszkodót, igyekszem nem gondolni a folytatásra, azt remélem, hogy egy évszázadnál is tovább tart majd, amíg végzek vele, halomba gyűjtöm Varga néni ágyneműjét, aztán gondosan összehajtogatom az ágy végében feltornyozott kupacot, először a lepedőt, gondosan egymáshoz igazítva a két szemközti sarkát, mintha nem az lenne ügyis a sorsa, hogy a szennyesbe kerül, ugyanígy a paplanhuzatot is, azzal persze kicsit tovább kell bíbelődnöm, mert dupla anyag, ráadásul használt, nem hagyja magát úgy, mint a frissen mosott ágynemű, összevissza állnak a sarkai, igazgatok rajta, amennyit lehet, mielőtt a párnát is összetűrném. Nem akarok továbblépni az ágy végétől.

Még nem látom magamat, ahogy pakolni kezdem a szekrényből a holmiját, a ruhát, amiben talán idehozták, meg amiben otthon talán misére is járt, a fehérneműit, a cipőit. Még csak állok ott, a két mentőst figyelem, amint elindulnak lassan, a vezetőfülke felé, miután rácsukták Varga nénire a mentőautó ajtaját, és szállnak be, nézem őket, mintha úsznának előttem a levegőben, és hirtelen valami megmagyarázhatatlan érzés tör rám, mintha mindezt átéltem volna egyszer már valahol, mintha pusztá emlékezetkihagyás miatt nem jutna eszembe, hogy mikor, kivel és hol, de volt már ilyen az életemben, és fájni kezd nagyon ez az emlékhiany, egyszerre az éjszakás váltótársam iménti mondatával, és olyan nehéz lesz tőle a szívem, hogy meg kell kapaszkodnom a fekete vaskorlátban, amint felbűg a mentőautó motorja.

Pedig még azt se látom, amint másnap, ott a szobájában, erőt véve magamon elindulok a szekrénytől az ágyig, kezemben Varga néni holmijával, háromfelé válogatom, és közben kísért az emlék, a hamukupac tetején az elégett matrac fekete vasrugói, mikor először körbevezettek az épületen, nem tudtam levenni róla a szememet.